

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 394/21
28.7.2021.године
Београд

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Меланије Сантовац, председника већа, Сање Пејовић и Радмиле Ђурић, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., ..., чији је пуномоћник Зоран Бељић, адвокат из Мионице, Војводе Мишића 9, против тужених мал.ББ из ..., ..., чији је законски заступник мајка ВВ из ..., ... и тужене ВВ из ..., ..., ради оспоравања очинства, одлучујући о жалби тужених изјављеној против пресуде Вишег суда у Ваљеву П2 12/20 од 19.4.2021.године, у седници одржаној 28.7.2021.године, донео је,

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Ваљеву П2 12/20 од 19.4.2021.године и предмет **ВРАЋА** истом суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Ваљеву П2 12/20 од 19.4.2021.године, ставом првим изреке, утврђује се да тужилац није отац малолетне ББ из ..., коју је родила тужиља ВВ угодине, што су тужене дужне признати и трпети да се тужилац брише као отац малолетне ББ у матичној књизи рођених за подручје ... под тек.бр. ... за ... годину.

Ставом другим изреке, обавезана је тужена ВВ да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 124.200,00 динара.

Тужене су против наведене првостепене пресуде благовремено изјавиле жалбу и обе тужене пресуду побијају у ставу првом изреке, док тужена ВВ побија правостепену пресуду и у ставу другом изреке, како то произилази из жалбе, све због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Тужилац је одговорио на жалбу.

Апелациони суд у Београду испитао је првостепену пресуду у границама овлашћења прописаним одредбом члана 386. Закона о парничном поступку (“Сл.гласник РС” бр. 72/11, са изменама и допунама) у вези члана 202. Породичног закона и нашао да је жалба тужила основана.

Према утврђеном чињеничном стању, према матичној књизи рођених за матично подручје ... под тек.бр. ... за годину ...годину извршен је упис малолетне ББ, рођенегодине у ... и као отац уписан је тужилац АА, а као мајка тужена ВВ, сада ...

Решењем од 28.8.2020.године првостепени суд је одредио вештачење Центра за хуману и молекуларну генетику Београд анализом ДНК узорка, ради утврђења да ли је тужилац отац тужене мал. ББ, те је наложено тужиоцу и туженој ВВ да обезбеди присуство мал. ББ вештачењу. Тужена је поднеском 23.9.2020.године обавестила суд да не може приступити давању ДНК узорка и доставила извештај Дома здравља Лајковац. Нема података да је тужена ВВ упућивана на преглед код психијатра, те првостепени суд налази да је тужена ВВ способна да се појави пред судом односно институцијом за вештачење, заједно са малолетним дететом. Такође, поново је решењем првостепеног суда наложено тужиоцу и туженој ВВ, која је обавезана и да обезбеди присуство малолетне ББ, да 20.11.2020.године у 12,00 часова приступе на место где је одређено вештачење. Центар за хуману и молекуларну генетику Београд је дописом од 25.11.2020.године обавестио суд да је на заказано вештачење 24.9.2020.године приступио само тужилац, којом приликом су узети потребни узорци, а да 20.11.2020.године вештачењу нису приступиле тужене, услед чега нису били у могућности да изврше наложено вештачење.

Оценом исказа саслушаних сведока, као и тужиоца саслушаног као странке, првостепени суд је утврдио да је тужилац засновао заједницу живота са туженом ВВ у моменту када је тужена ВВ већ била трудна у трећем или четвртом месецу са својим претходним партнером, те да је тужилац прихватио да призна дете тужене ВВ, иако није њен биолошки отац, уз договор да му тужена роди дете. Малолетна ББ је рођена око шест месеци након заснивања заједнице живота са тужиоцем. Наиме, тужилац се са туженом ВВ упознао преко њене рођаке, започели су емотивну везу и тужена ВВ је саопштила тужиоцу да је у том тренутку у трећем месецу трудноће, те је тужилац пристао да се упише као отац детета, али уз договор са туженом ВВ да роди дете тужиоцу, који договор она није испоштовала, већ је напустила заједницу. Тужена ВВ је била уредно позвана на рочиште ради саслушања у својству странке, али се на позив није одазвала.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд налази да је тужбени захтев тужиоца основан, с обзиром да тужена ВВ тврди да је тужилац отац малолетне тужене ББ и на њој је терет доказивања наведене чињенице. Како је тужилац предложио и предујмио трошкове извођење доказа путем вештачења ДНК узорка, које вештачење је својим неоправданим неодазивањем, тужена ВВ онемогућила јер није по налогу суда довела малолетну ББ на означено место у заказано време, иако је вештачење могло је да отклони сумњу у вези са очинством детета, првостепени суд је имајући у виду наведено, као и одредбе члана 231. став 1. Закона о парничном поступку и члана 56. став 1. Породичног закона, одлучио као у изреци побијене пресуде. Како је у конкретном случају, тужилац доказао да је тужена ВВ у моменту заснивања везе с

тужиоцем већ била у трећем месецу трудноће са другим лицем, те како није са мал. ББ приступила вештачењу, то првостепени суд закључује да тужилац није биолошки отац мал. ББ, па је нужно је да се пресудом оспори очинство тужиоцу АА и да се у матичној књизи рођених за мал. ББ изврши брисање уписа тужиоца АА као њеног оца.

Међутим, за сада се оваква одлука првостепеног суда о тужбеном захтеву не може прихватити као правилна и законита јер у побијаној пресуди недостају јасни и потпуни разлози за одлуку о тужбеном захтеву, што се указује наводима жалбе, због чега се побијана пресуда не може са сигурношћу испитати са становишта правилне примене материјалног права. Наиме, све битне чињенице за одлуку о тужбеном захтеву нису на јасан и потпун начин утврђене.

Према стању у предмету, тужилац је у тужби, којом је покренута ова парница ради оспоравања очинства, навео да су се тужилац и тужена пресудом П2 40/14 Основног суда у Ваљеву – Судска јединица Уб развели и да је овом пресудом малолетна ББ поверена на чување и васпитавање мајци ВВ, те да је пресудом Основног суда у Убу П2 132/18 извршено повећање његовог доприноса за издржавање малолетне ББ са 10.000,00 динара на 15.000,00 динара месечно, што је тужени прихватио и плаћао. Наведено је да је законски заступник малолетне ББ мајка ВВ поново поднела тужбу код Основног суда у Убу у предмету П2 84/20 ради измене одлуке о издржавању малолетне ББ, којом тражи повећање доприноса са 15.000,00 динара на 19.000,00 динара и то почев од 23.6.2020.године па убудуће, чиме би се изменила претходна пресуда П2 132/18. С обзиром на овакво понашање тужене ВВ, тужилац је анализирајући њихов почетак емотивне везе, а пре рођења малолетне ББ, закључио да дете малолетна ББ није његово дете. Од одласка са малолетним дететом и напуштања брачне заједнице тужена ВВ често мења адресе, недозвољава контакт и виђање малолетног детета са тужиоцем, тако да тужилац тужбом жели да коначно рашчисти све односе са туженом ВВ и стога оспорава своје очинство. Тужилац је предложио је да се донесе одлука о тужбеном захтеву како је то наведено у ставу првом изреке побијане пресуде.

У Породичном закону у трећем делу регулисани су односи детета и родитеља односно породични статус детета, материнство и очинство. Одредбом члана 45. став 1. и 4. наведеног закона прописано је да се оцем детета које је рођено у браку сматра муж мајке детета, а да се оцем детета које је рођено ван брака сматра мушкарац чије је очинство утврђено признањем, односно чије је очинство утврђено правноснажном судском пресудом. Према одредби члана 46. истог закона очинство може да призна мушкарац који је навршио 16 година живота и који је способан за расуђивање.

Према одредби члана 48. став 1. наведеног закона, са признањем очинства мора да се сагласи мајка ако је навршила шеснаесту годину живота и ако је способна за расуђивање, а према одредби члана 51. наведеног закона изјава о признању очинства може се дати пред матичарем, органом старатељства или судом.

Одредбом члана 52. Породичног закона прописано је да се ни изјава о признању очинства, ни изјава о сагласности са признањем очинства – не може опозвати, а одредбом члана 53. прописано је да су ништаве и изјава о признању очинства, и изјава о сагласности са признањем очинства, ако нису били испуњени услови за њихову пуноважност предвиђени овим законом.

Према одредбама члана 54. Породичног закона, рушљиве су и изјава о признању очинства, и изјава о сагласности са признањем очинства, ако су дате под принудом или у заблуди.

Одредбом члана 56. став 1, 2, 3. и 4. наведеног закона прописано је да очинство мушкарца који је уписан у матичну књигу рођених као отац детета може бити оспорено. Право на оспоравање очинства имају дете, мајка, муж мајке и мушкарац који тврди да је отац детета, ако истом тужбом тражи и утврђивање свог очинства. Није допуштено оспоравање очинства утврђеног правноснажном судском пресудом. Није допуштено оспоравање очинства утврђеног признањем оним лицима која су се сагласила са признањем очинства.

Према одредби члана 252. став 3. Породичног закона прописано је да муж мајке може поднети тужбу ради оспоравања свог очинства у року од годину дана од дана сазнања да он није отац детета, а најкасније у року од 10 година од рођења детета.

Одредбама члана 253. став 1. и 2. Породичног закона прописано је да тужбу ради поништења изјаве о признању очинства, као изјаве о сагласности са признањем очинства, из узрока наведених у члану 46 – 51. овог закона, могу поднети лица која су дала изјаву, лица који имају правни интерес да изјава буде поништена, те јавни тужилац. Лице које је изјаву о признању очинства, као и изјаву о сагласности са признањем очинства, дало под принудом или у заблуди може поднети тужбу ради поништења изјаве у року од годину дана од дана када је принуда престала или је заблуда уочена.

Одредбом члана 257. став 1. и 2. Породичног закона прописано је да ако тужбу у спору о материнству и очинству подноси пуномоћник странке, пуномоћје мора бити оверено и издато само ради заступања у овом спору. Пуномоћје треба да садржи наводе у погледу врсте тужбе и основа за подизање тужбе.

Одредбама члана 305 – 310. Породичног закона регулисан је поступак признања очинства пред органом управе.

Имајући у виду наведене законске одредбе, законска је претпоставка да је отац детета рођеног у браку лице које је у том моменту муж мајке. Такво очинство се претпоставља, а не признаје, се па се исто може само оспоравати, а не и тражити поништај. Право на признање очинства према одредбама члана 46 – 54. наведеног закона има лице чије се очинство не претпоставља по закону и признато очинство се под законским условима може поништити.

Имајући у виду наведене законске одредбе, првостепени суд је пропустио да утврди да ли је тужилац у време рођења тужене мал. ББ био муж њене мајке, или не. Уколико је тужилац у време рођења мал. ББ био муж њене мајке, тада се тужилац према закону сматра оцем детета и такво очинство се може оспоравати и то у законом предвиђеном року прописаном наведеном одредбом члана 252. став 3. Породичног закона.

Међутим, у ситуацији да је тужилац признао очинство у смислу одредаба члана 305 – 310. Породичног закона, тада се не може поднети тужба ради оспоравања очинства, већ само тужба ради поништења признања очинства, односно поништаја изјаве о признању очинства у смислу члана 253. Породичног закона, а све у вези наведених одредаба члана 53. и 54. истог закона.

У конкретном случају, првостепени суд због погрешне примене материјаног права није утврђивао битне чињенице у овој парници од којих зависи одлука о тужбеном захтеву. Наиме, недостаје чињеница да ли је дете малолетна ББ рођена у току трајања брака ВВ и АА, те да ли се, у конкретном случају, ради о законској претпоставци да је тужилац отац малолетне ББ, у ком случају тужилац може да оспорава тужбом очинство у роковима који су предвиђени одредбама члана 252. став 3. Породичног закона. Уколико тужилац у време рођења малолетне ББ није био у браку са ВВ, а признао је очинство, тада је тужиоцу на располагању тужба ради поништаја признања очинства, односно поништења изјаве о признању очинства у смислу одредаба члана 253. Породичног закона.

Из наведених разлога, применом члана 391. став 1. и 392. став 2. Закона о парничном поступку у вези члана 202. Породичног закона побијана пресуда је укинута и предмет се враћа првостепеном суду на поновно суђење. Укинута је и одлука о трошковима поступка јер зависи од коначног исхода спора.

У поновном поступку првостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано у овом решењу, те ће у зависности од утврђених чињеница, правилном применом материјалног права донети правилну и закониту одлуку и за своју одлуку дати јасне и потпуне разлоге.

**Председник већа – судија
Меланија Сантовац,ср.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић